

TISZTELT OLVASÓ!

Ezt az európai uniós bankszabályozási kérdésekkel foglalkozó kiadványt akkor veszi a kezébe, amikor Brüsszelben ciklusváltás zajlik: az előző Európai Bizottság leköszön, az új pedig épp felállóban van. Ez a testület a gazdasági témák terén nem volt könnyű helyzetben az induláskor. 2014-ben az unió már kezdett ugyan magához térni a 2008-ban indult válságból – erősödött a pénzügyi fejelem, a makrogazdasági egyensúly óvatos javulásnak indult (az unió átlagos költségvetési hiánya a 2009-es 6,6%-ról 2,9%-ra csökkent, igaz, annak az árán, hogy az adósságállomány a 2009-es 74%-os átlagos szintről felment 87%-ra), – de a legtöbb tagország még magán viselte az olyan súlyos reálgazdasági következményeket, mint az alacsony növekedés (2009: -4,3%, 2014: 1,7%) és a magas munkanélküliség (2009: 8,9%, 2014: 10,2%). A valóban szükséges költségvetési megszorítások a kilábalást lassabbá tették; Európa így sokkal nehezebben talált újra magára, mint a világ más régiói. A versenyképességi problémák pedig velünk maradtak. *Jean-Claude Juncker* bizottsági elnök az EFSI (Európai Stratégiai Beruházási Alap) tervvel kívánt lökést adni a fejlődésnek, hogy beruházások lévén élénkítse a gazdaságot, és új munkahelyeket teremtsen. A konjunktúra beindult, öt évvel később Juncker úgy köszön le, hogy az unió gazdasági szempontból – a súlyosbodó politikai problémák ellenére – kétségkívül jobb állapotban van. A növekedés újra lassul (most átlagosan 1,4%), de a munkanélküliség 6,3%-ra csökkent.¹

Mind több szakember figyelmeztet ugyanakkor arra, hogy nem kényelmesedhetünk el, mivel már érezni egy következő válságnak a szelét. Ráadásul sok témában évek óta nincs előrelépés: a bankunióknak még nem került minden eleme a helyére, a tőkepiaci unió vágyálom-kategória, az eurózóna fiskális pillére nem épült ki, a kutatás-fejlesztés-innováció hármásában és a digitalizációban pedig az unió csak kullog Amerika és Ázsia mögött. A közhangulat követeli a zöld gazdaságra való áttérést, miközben az unió kívüli hatalmak korántsem elkötelezettek a párizsi klímaegyezmény betartása mellett, vagy hogy új szén-dioxid-csökkentési vállalatokat tegyenek. Egyelőre nincsenek válaszok, hogyan lehet elegendő mennyiségű, minőségű és áru energiához jutni, az ipart a kontinensen tartani úgy, hogy közben példát mutatunk a világnak környezettudatosságából. Az *Ursula von der Leyen* vezette Bizottságnak bőven lesz tehát tennivalója, s minden egyensúlyozó képességre szükség lesz ahhoz, hogy sikeres legyen.

¹ A bekezdésben található adatok forrása: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_17_40/default/table?lang=en

Ez a kötet az új ciklus pénzügyi kihívásait veszi számba úgy, hogy közben áttekintést ad az elmúlt évek szabályozási eseményeiről is.

A szektor aktuális feladatait Kovács Levente, a Bankszövetség főtitkára, valamint Vass Péter, a Bankszövetség főtitkár-helyettese foglalják össze tanulmányukban, a folyamatokat a bankok szemszögéből vizsgálva „*A pénzügyi szektor szabályozásának aktuális kihívásai az Európai Unióban (2019–2024)*”.

Igen fontos, hogy felismerjük a 2008-ban kezdődött pénzügyi válság tanulságait. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy ugyanazokat a hibákat még egyszer elkövessük. Tíz évvel ezelőtt nem volt sem hatékony vonatkozó uniós szabályozásunk, sem felügyeletünk. Át kellett alakítani a pénzügyi rendszert, ki kellett javítani a súlyos problémákat, orvosolni kellett alapvető hiányosságokat. Ezekről Móra Mária, a Bankszövetség korábbi főtitkár-helyettese ír részletesen a „*Tíz évvel a válság után – Gondolatok a pénzügyi szabályozás reformjáról*” című tanulmányában. Az írás áttekinti, hogy a bankcsődök hogyan lehet a rendszer biztonságának kockázatát, adófizetői pénzek felhasználása nélkül kezelni, hogyan szilárdították meg a pénzügyi felügyeletet, valamint miként erősítették meg a bankrendszer tőkehelyzetét.

A pénzügyi válság után számos, az EU bankszektorának működését stabilizáló szabályozási reformot vezettek be a pénzügyi rendszerbe vetett bizalom helyreállításának érdekében. Habár a szabályok szigorítása csökkenti egy jövőbeni válság kialakulásának, elmélyülésének a valószínűségét, a bankszektor továbbra is számos kihívással néz szembe. A rendkívül alacsony kamatlábak, valamint a szigorú tőke- és likviditási követelmények komolyan befolyásolják a bankok jövedelmezőségét, ami hosszú távon a stabilitást veszélyeztető tényező. Az alacsony jövedelmezőség tekinthető az európai bankágazatot sújtó legsúlyosabb veszélynek, mivel az ilyen bankok zsugorodnak. Az európai és a magyar bankrendszer működésének kialakult és várható intézményi és szabályozói környezetét vizsgálja Müller János, a Bankszövetség vezető tanácsadója „*Az Európai Unió pénzügyi rendszerének építménye*”, valamint Seregdi László, az MNB felügyeleti tanácsadója a „*Mit várhat az unió a végleges Bazel III alkalmazásától?*” című tanulmányában. Habár a reformok a pénzügyi rendszert stabilabbá és rugalmasabbá tették, ahol a bankok jobban fel vannak tőkésítve, mint a válság előtt, a fennmaradó kockázatokat kezelni kell, és a szabályozási keretnek folyamatosan haladnia kell a technológiai és gazdasági fejleményekkel.

A szélesebb technológiai változások, a villámgyorsan terjedő innovatív pénzügyi megoldások is sok szempontból veszélyeztetik a bankok helyzetét, mivel lehetővé teszik az új versenytársak számára, hogy olcsóbb szolgáltatások révén elcsábítsák az ügyfeleket. Ezek a technikák gyengíthetik a rendszer stabilitását; fontos, hogy ezekre az új szereplőkre is vonatkozzanak a szabályok, megszűnjön a törvényenkívüliségük. Ezek mellett számos új kihívás (fenyegetés?) merült fel, köztük

a kiberterrorizmus vagy a kriptovaluták megjelenése, amelyeknek a lehetséges hatásait egyelőre nehéz megjósolni.

Noha a technológiai fejlődés a múltban is számos alkalommal próbára tette a pénzügyi közvetítők alkalmazkodóképességét és rugalmasságát, a jelenlegi innovációk sebessége radikálisan változtatja meg a pénzügyi szolgáltatások nyújtásának módját.

Az európai gazdaság fellendítése és a bankszektor versenyképességének javítása érdekében ki kell használnunk a pénzügyi technológia előnyeit, helyt kell állnunk a globális versenyben és a változó digitális világban. Ki kell aknáznunk a technológiától vezérelt innovációkban rejlő lehetőségeket. Az új csodaszó, a „fintech”, azaz a pénzügyi technológia az előbb tárgyalt veszélyeken túl óriási lehetőséget is rejt: költséghatékonyan képes összekapcsolni az európai piacokat és a helyi ökoszisztémákat. Ösztönzi az EU-n belüli innovációt, és arra kényszeríti a bankszektort, hogy fejlődjön, emellett erősíti az EU tőkepiacának nemzetközi versenyképességét is. Fel kell tehát nőni a feladathoz Brüsszelben és itthon egyaránt.

A pénzmosással kapcsolatos legutóbbi botrányok is komoly kihívást jelentenek a bankszektor számára, ezek következtében erőteljesen megnőtt az igény a pénzmosás elleni felügyeleti rendszer megerősítésére. A pénzmosás és a terrorizmus-finanszírozás elleni küzdelem hatékonyságán valóban van mit javítani; jó volna ellenállni a Brüsszelen belülről érkező nyomásnak, hogy e célra is egy új intézményt hozzanak létre. Ehelyett a hangsúlyt a tagállami hatóságok jobb munkavégzésére kell helyezni, azt kiegészítve a tagállamok és az EU intézményei közötti szoros együttműködéssel.

A zöld gazdaságra áttérés a bankokat is alaposan próbára teszi. A fenntarthatósági kritériumok fókuszba kerülése, az alkalmazkodás a fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek uniós osztályozási rendszeréhez (taxonómia) szintén nagy feladat a bankok számára.

Számítok a szektor szakértelmére az ügyfelek képzésében is. A pénzügyi tudatosság fejlesztése, a pénzügyi jártasság erősítése kulcsfontosságú; a hitelintézeteknek is érdeke, hogy minden ügyfél csak addig nyújtózkodjon, ameddig a takarója ér, hogy képes legyen felmérni és kifejezni az igényeit, illetve, hogy jól válassza ki a számára legmegfelelőbb szolgáltatást a viharos sebességgel zajló változások közepette. A polgárok pénzügyi hozzáállását, szokásait formálni kell, hogy a családok nagyobb felkészültséggel és biztonsággal tudjanak eligazodni pénzügyi kérdésekben.

Mindezen feladatok mellett a reálgazdaság és a politika felől is érik kihívások a bankokat. Mint arról az elején már volt szó, a világgazdaság bővülése lassul, ezen belül az EU növekedése különösen. Az IMF 2019. áprilisi világgazdasági kitekin-

tésében 2019-re 3,3%-os, 2020-ra pedig 3,6%-os globális GDP-növekedést jelzett előre. Az Európai Bizottság 2019. őszi gazdasági előrejelzésében az EU egészét tekintve 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben is várhatóan csak 1,4% lesz a bővülés. És akkor még nem szóltunk az olyan bizonytalansági tényezőkről, mint a kereskedelmi fenyegetőzések, háborúk vagy a brexit, amelyek szintén negatív hatással vannak az EU növekedésére. Ezekre a pénzügyi szektor és a pénzpiacok is minden bizonnyal érzékeny reakciót adnak.

A gazdaság lassulására az EU-nak késedelem nélkül reagálnia kell. Végig kell vinnie azokat a kezdeményezéseket, amelyekhez korábban nekifogott. Be kell fejezni a bankuniót; ezen a téren még jelentős munkát kell elvégezni az Európai Betétbiztosítási Rendszer létrehozása érdekében. A tőkepiaci unió kiteljesítése kritikus a globálisan versenyképes európai vállalati környezet és a befektetések mobilizálása szempontjából. Ez ráadásul az egységes piachoz kapcsolódó projekt, amely a kis- és középvállalatok (kkv-k) számára EU-szerte egyenlő hozzáférést biztosíthat a finanszírozáshoz. A kkv-k kulcsfontosságú szerepet töltenek be az európai és a magyar gazdaságban is, mivel a vállalatok 99%-át alkotják, és a munkahelyek kétharmadát ők biztosítják a magánszektorban. Forráshoz jutásuk segítése elengedhetetlen a jobb gazdasági teljesítményhez és versenyképességünk javításához.

Emberről, kormányról és bankról próbáló feladat ezen kihívások közepette azonosítani a magyar érdekeket. Biztos vagyok ugyanakkor abban, hogy jó együttműködés révén megszületnek majd azok a válaszok, amelyek révén segíteni és gyorsítani tudjuk Magyarország gazdasági és jóléti felzárkózását. Ez a kiadvány problémafelvetéseivel, javaslataival inspirál a közös munkára. Köszönet érte a szerzőknek.

Győri Enikő

európai parlamenti képviselő